

UVODNIK

Broj koji je pred vama, poštovani čitatelji, donosi nekoliko radova s međunarodne konferencije **Komentari, govor mržnje, dezinformacije i regulacija javne komunikacije** (Comments, Hate Speech, Disinformation, and Public Communication Regulation), održane u Zagrebu 16. i 17. rujna 2021. godine. Konferenciju su organizirali časopis *Medijska istraživanja/Media Research* i Agencija za elektroničke medije. Tema konferencije bila je fokusirana na pitanje može li i treba li i kako zakonodavstvo i regulacija javnoga komunikacijskog prostora pridonijeti sprječavanju komunikacijske zlouporabe digitalnog prostora. U pitanjima između slobode govora i cenzure javnoga govora, nedovoljno su artikulirana prava građana na informaciju, medijsku pismenost, neutralnost interneta i argumentiranu javnu raspravu, kao i na zaštitu od uvredljivog, napadačkog i diskriminirajućeg govora.

Na početku donosimo razgovor s počasnim govornikom na konferenciji, profesorom **Paolom Mancinijem** s Odsjeka za političke znanosti Sveučilišta u Perugii i članom uredništva *Medijskih istraživanja*. Profesor Mancini je uz Dana Hallina koautor knjige *Comparison of Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Knjiga je objavljena 2004. godine, prije gotovo dvadeset godina i jedan je od temelja teorije komunikacije u komparativnom proučavanju medijskih sustava. Zanimalo nas je kako profesor Mancini procjenjuje današnje medijske sustave s obzirom na promijenjene komunikacijske sustave, gdje uz tradicionalne postoje i digitalni mediji te kako u takvim hibridnim sustavima ocjenjuje mogućnost regulacije javne komunikacije. Razgovor je vodila Nada Zgrabljić Rotar.

Hasan Turgut u članku **Upravljanje mržnjom: strategije diskursa koje elitni članovi političke stranke AKP koriste na Twitteru kako bi opravdali povlačenje iz Istanbulske konvencije** analizira duboke povijesne i društvene korišćene jake polarizacije u turskom društvu, koji su nastali povlačenjem Turske iz Istanbulske konvencije u ožujku 2021. godine. Cilj je rada prikazati korišćenje društvenih mreža i govora mržnje tijekom društvenih previranja između politike neosmanizma i sekularnog establišmenta kemalizma. Studija tvrdi da će posljedica biti jačanje autoritarnoga političkog sustava i problematična diskurzivnost društvene komunikacije.

Mirjana Nikolić u radu **Demokratska zakonska regulativa i distopijska praksa u području elektroničkih medija: Srbija 2000. – 2021.** daje opis medijskog pejzaža u Srbiji s posebnim naglaskom na medijske zakone i medijsku regulativu. Analiza stanja pokazala je da je Srbija u posljednjih sedam godina regresirala u pogledu uređenja elektroničkih medija i neovisnosti regulatornih tijela. Iako su zakonska

rješenja korektno postavljena, autorica zaključuje da njihova primjena nije dosljedna što uzrokuje loš položaj medija, ugroženost ljudskih prava i sloboda.

Tanja Grmuša, Goran Hadžić i Artur Šilić u članku **Izgradnja jezičnoga korpusa govora mržnje na hrvatskom medijskom prostoru društvenih mreža** stavljaju naglasak na dva pitanja: 1. koji su govori mržnje zastupljeni u hrvatskom medijskom prostoru i 2. koje su mogućnosti primjene jezičnih tehnologija u prepoznavanju i sprečavanju širenja govora mržnje u javnom prostoru. Primjenjujući kvantitativnu i kvalitativnu analizu, autori sugeriraju moguće smjerove daljnjeg razvoja u istraživanjima.

Tamara Kunić analizira **Neprihvatljiv govor prema ženama u komentarima čitatelja na hrvatskim informativnim portalima**. Brojna istraživanja pokazuju kako komentari čitatelja na informativnim portalima i na mrežama sadrže neprihvatljiv govor, pa i govor mržnje prema ženama. U radu se istražuje takva komunikacija na hrvatskim informativnim portalima Index.hr i 24sata.hr. Rezultati analize 5041 komentara čitatelja pokazali su kako čitatelji iskazuju uglavnom negativan sentiment prema temama nasilja nad ženama, s naznakom mizogene retorike.

Cecilia Strand i Jakob Svensson u članku **Borba protiv kampanja dezinformiranja i pogrešnog informiranja koje provode norm entrepreneurs, a usmjerene su na LGBT+ zajednicu u Europi** istražuju narative koji su znakovi otpora ostvarenju jednakih prava LGBT+ zajednica, a posebno se evidentiraju u medijskom sustavu Srednje i Istočne Europe. Prema njihovom istraživanju to su: 1. suprotstavljanje rodnoj ideologiji, 2. heteroaktivizam i ponovno uspostavljanje „prirodnog“ reda, 3. „kolonijalizam Zapada“ i 4. prava djeteta. Na kraju se raspravlja o mogućem jačanju potencijala za kreiranje sustava otkrivanja dezinformiranja ili pogrešnog informiranja u medijskom prostoru.

Nika Đuho, Marija Žagmešter i Matea Škomrlj u članku **Uloga medijskog izvještavanja u razdoblju prvog vala pandemije bolesti COVID-19 u Hrvatskoj** prikazuju rezultate empirijskog istraživanja u kojem je putem on line ankete sudjelovalo 620 ispitanika, a cilj istraživanja je bio utvrditi percepciju medijskog izvještavanja te učinak medijskog izvještavanja na društveno odgovorno ponašanje u prvom valu pandemije bolesti COVID-19. Temeljeći svoje istraživanje na teorijama medijati-zacije i teorije rizika, autorice prikazuju rezultate koji upućuju na zaključak da je izraženija pozitivna percepcija i povjerenje publike prema tradicionalnim medijima poput televizije, iako se većina informira putem Interneta. Veće povjerenje prema medijskom izvještavanju iskazali su ženski ispitanici, starije osobe i ispitanici s nižom razinom obrazovanja.

Nada Zgrabljic Rotar
Glavna urednica